

TOMASZ GALEWSKI

Wydział Zarządzania
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Gospodarczy ład informacyjny w Polsce

1. Wstęp

W ostatnich kilkudziesięciu latach mamy do czynienia z przyspieszeniem rozwoju technik teleinformatycznych i coraz szerszym ich zastosowaniem w gospodarce i społeczeństwie, co skutkuje tym, że zdecydowano się na wyodrębnienie kolejnego etapu rozwoju społeczno-gospodarczego i określenie go mianem społeczeństwa informacyjnego (SI). Podobnie jak w przypadku wielu terminów związanych z informacją, tak i tu brakuje jednolitej definicji. Wynika to wprost z bardzo skomplikowanej struktury współczesnego społeczeństwa i z tego, że poszczególne aspekty jego rozwoju są badane przez specjalistów z różnych dziedzin nauki¹. Wspólnym mianownikiem wszystkich badań nad SI jest oczywiście informacja, to ona staje się m.in. źródłem przewagi konkurencyjnej podmiotów gospodarczych, sektor informacyjny jest odpowiedzialny za coraz większą część PKB, a obywatele z konieczności egzystują w środowisku coraz bardziej nasyconym informacją. Według J. Oleńskiego SI można opisać jako społeczeństwo, w którym występują:

- rosnące społeczne minima informacyjne;
- rosnące luki informacyjne (cywilizacyjne, funkcjonalne, sytuacyjne);
- rosnący naturalny popyt na informację;
- rosnące koszty informacji;
- rosnący szum informacyjny;

¹ Przegląd definicji społeczeństwa informacyjnego można odnaleźć w: T. Galewski, *Upowszechnianie się wykorzystania technik teleinformatycznych a funkcjonowanie gospodarki. Próba syntezy*, niepublikowana praca doktorska, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2008; www.spoleczenstwoinformacyjne.pl.

- rozwój i upowszechnianie technologii informacyjnych, które powinny służyć minimalizacji luk informacyjnych².

Mamy więc do czynienia z sytuacją, w której informacja staje się dominującym czynnikiem produkcji, istotnym kryterium konsumpcji, czynnikiem demokratyzującym itp., kluczowe staje się zatem odpowiednie zarządzanie informacją, i to zarówno w obszarze danej instytucji czy organizacji, jak i na poziomie państwa. Zasadne wydaje się więc opracowanie modeli, które posłużą do optymalnego zarządzania informacją na poziomie infrastruktury informacyjnej państwa, a ta zoptymalizuje aktywność na poziomie administracji państwowej i samorządowej oraz będzie stymulatorem rozwoju gospodarczego kraju.

2. Społeczeństwo informacyjne a ład informacyjny

Zdaniem przywołanego już J. Oleńskiego na każdym etapie rozwoju społecznego kształtuje się pewien „kompleks społecznych norm, procesów, systemów i zasobów informacyjnych, na podstawie których funkcjonuje społeczeństwo”³. Zgodnie z tym w SI powinien zostać wypracowany inny ład informacyjny niż ład społeczeństwa industrialnego. Podobne zdanie w tej sprawie mają ekonomiści. Według F. Hayeka „pojęcie gospodarka rynkowa powinno być zastąpione pojęciem ład rynkowy, odzwierciedlającym efekty żywiolowo kształtującej się struktury zwanej przez niego catallaxy, przedsiębiorstwo, obok gospodarstw domowych i innych typów podmiotów, jest elementem spontanicznie tworzącego się porządku. Porządek ten opiera się na wymianie dóbr i usług i prowadzi do społecznego uzgadniania różnych celów w ramach działającego mechanizmu konkurencji”⁴. E. Mączyńska z kolei sformułowała pogląd, że „analiza narastających trudności w przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społeczno-gospodarczym oraz nieskuteczność niekonwencjonalnych rozwiązań skłania do wniosku, że przyczyny tego są niekonwencjonalne, mające podłoże w przełomowych przemianach cywilizacyjnych. Jej zdaniem, wynikają one z niedostosowania szeroko rozumianej instytucjonalno-regulacyjnej infrastruktury gospodarki,

² J. Oleński, *System statystyki publicznej w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy*, <http://www.pracownicy.ue.poznan.pl/elzbieta.golata/OLENSKI-pozna%C5%842009.pdf> [odczyt 01.10.2014].

³ J. Oleński, *Ekonomika informacji. Metody*, PWE, Warszawa 2003, s. 15.

⁴ J. Boehlke, *Firma we współczesnej myśli ekonomicznej. Studium teoretyczno-metodologiczne*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu M. Kopernika, Toruń 2010, s. 24.

właściwej dla cywilizacji przemysłowej, do wymogów społeczeństwa informacyjnego. To właśnie uwarunkowane cywilizacyjnie struktury instytucjonalno-regulacyjne determinują sposób działania przedsiębiorstw⁵. Jeśli powstanie niekompatybilność rozwoju społeczno-ekonomicznego i infrastruktury instytucjonalnej, to skutkiem tego będzie niższa efektywność mikroekonomiczna i wiele patologii gospodarczych. Z. Hockuba jest zdania, że „do uporządkowania układu jest potrzebny program określający strukturę tego porządku i dynamiczną strukturę procesów kształtujących przebieg zdarzeń. Inaczej mówiąc, u podstaw porządku w systemie leży określona struktura, leżą określone regularności w zachowaniach elementów systemu. Z kolei te regularności, ta struktura podtrzymywane są przez układ regulacji systemu. Zatem porządek jest funkcją reguł i mechanizmów regulacji. Aby badać porządek w systemie, trzeba poznać jego układ regulacji”⁶. Transformacja społeczno-gospodarcza, jaką jest budowa SI, może więc być rozpatrywana w kontekście zmiany porządku ekonomicznego, na który składają się normy prawne, nieformalne zwyczaje, procedury decyzyjne, typy informacji itp. Zmiana porządku może wynikać ze spontanicznych działań oddolnych obywateli, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych lub z procesu zmiany norm prawnych, narzędzi polityki ekonomicznej czy też reform instytucji administracji państwowej i samorządowej. Badanie ładu informacyjnego powinno zatem objąć zarówno infrastrukturę informacyjną państwa, działalność informacyjną podmiotów gospodarczych, jak i kwestie związane z umiejętnościami informacyjnymi obywateli. Jednakże według L. Zachera przy badaniu wszelkich aspektów powstawania i rozwoju społeczeństwa informacyjnego podstawowymi ujęciami metodologicznymi powinno być uwzględnienie:

- złożoności wielkich systemów;
- nieostrości (*fuzziness*) wielu zjawisk i mechanizmów konstytuujących rodujące się społeczeństwo informacyjne;
- chaotyczności wielu omawianych zjawisk i procesów, co bardzo ogranicza ich przewidywalność i sterowalność⁷.

Jeśli chodzi o pierwsze ujęcie, można wykorzystać aksjomat W. Flakiewicza, dotyczący – co prawda – organizacji gospodarczej, ale dający się łatwo odnieść do całego systemu informacyjnego państwa. Aksjomat ten wypukla fakt, że złożoność systemu informacyjnego w obiekcie gospodarczym rośnie szybciej niż

⁵ Ibidem, s. 26.

⁶ Z. Hockuba, *Droga do spontanicznego porządku. Transformacja ekonomiczna w świetle problemu regulacji*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995, s. 15.

⁷ L. Zacher, *Transformacje społeczeństw – od informacji do wiedzy*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 47.

złożoność samego obiektu⁸. Dzieje się tak dlatego, że każda nowa część systemu informacyjnego będzie się komunikować z tymi, które już istnieją – otrzymamy więc wiele dodatkowych kanałów informacyjnych i przesyłanych informacji. Jeśli weźmiemy pod uwagę jeszcze to, że należy odróżnić strumień informacji od podmiotu A do B od tego strumienia, który jest od podmiotu B do A⁹, oraz to, że dana część systemu informacyjnego będzie się komunikować z otoczeniem, to otrzymujemy liczbę dodatkowych strumieni informacji, która będzie zdecydowanie większa od liczby nowych modułów systemu informacyjnego.

3. Informacja gospodarcza. Luka informacyjna. Infrastruktura informacyjna państwa

W obecnych czasach informacja stała się głównym czynnikiem wpływającym na wynik finansowy przedsiębiorstw. Wszelkie sukcesy firmy są uwarunkowane „dostępem nie do kapitału produkcyjnego lub struktur produkcji, ale do nowych struktur informacyjnych i komunikacyjnych oraz położenia w nich. Struktury informacyjne składają się przy tym z połączonych sieci kanałów przepływu informacji i z przestrzeni, w których są realizowane umiejętności zdobywania i przetwarzania wiedzy”¹⁰. Informacja ekonomiczna to szczególnie rodzaj informacji, który „w swoim przekazie, treści i formie zawiera przeszły i (lub) obecny stan rynku oraz zjawiska i relacje zachodzące na nim i wśród jego uczestników, a także poprzez swój przekaz kreuje nową wiedzę, w odniesieniu do perspektywicznych zmian oraz zachowań rynku i jego uczestników”¹¹. Informację gospodarczą należy analizować w połączeniu z perspektywą danego systemu społeczno-gospodarczego, ponieważ jest jego integralną częścią i pozbawienie danego tła może spowodować wyciągnięcie błędnych wniosków. Według J. Oleńskiego za informację ekonomiczną można uznać informację, która spełnia przynajmniej jedno z poniższych kryteriów:

⁸ B. Stefanowicz, *Informacyjne systemy zarządzania. Przewodnik*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2007, s. 41.

⁹ Na przykład informacje, które płyną w kanale informacyjnym między zarządem firmy a pracownikami, to dwa różne strumienie. W jedną stronę mogą być przekazywane polecenia (funkcja sterująca informacją), a w drugą wyniki danych działań gospodarczych (funkcja informacyjna).

¹⁰ J. Boehlke, *op.cit.*, s. 446.

¹¹ Z. Malara, J. Rzęchowski, *Zarządzanie informacją na rynku globalnym. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 20.

- przedmiotem informacji gospodarczej są obiekty, procesy, zdarzenia, czyli zjawiska gospodarcze;
- podmiotem informacji gospodarczej, czyli użytkownikiem, jest podmiot aktywny ekonomicznie, tzn. prowadzący działalność gospodarczą, podejmujący decyzje ekonomiczne, będący obiektem oddziaływań o charakterze ekonomicznym innych podmiotów społecznych lub gospodarczych;
- informacja gospodarcza jest wyrażona w języku ekonomicznym;
- informacja gospodarcza powoduje skutki o charakterze gospodarczym;
- informacja gospodarcza to wszelka informacja stanowiąca integralną część systemu gospodarczego¹².

Dotychczas w teorii ekonomii, naukach o zarządzaniu i informatyce dominował pogląd, że największą rolę w gospodarce informacyjnej odgrywa koszt zdobycia informacji. Jednakże według C. Klimkowskiego powinno się zwrócić większą uwagę na kwestie związane z samą istotą informacji. „W dotychczasowej praktyce badawczej przyjmowano wąskie rozumienie racjonalności jako odzwierciedlenie postępowania optymalizacyjnego lub dochodzono słuszności założenia o niekompletnej informacji (kwestionowano neoklasyczne założenie doskonałej informacji). Znacznie mniej miejsca poświęcono natomiast analizie procesów gromadzenia i estymacji wartości informacji, co z pewnością wykracza poza koncepcję racjonalności metodologicznej, opartej na założeniu niedoskonałej informacji”¹³. Należy więc skoncentrować się na takich kwestiach związanych z informacją, jak jej jakość, wartość, liczba wykorzystywanych informacji w gospodarce (np. przeciążenie informacyjne decydentów), liczba informacji koniecznych do egzystencji w SI, umiejętności informacyjne obywateli (ang. *information literacy*) oraz stan infrastruktury informacyjnej.

Istotnym problemem w SI jest kwestia prawa do informacji, funkcjonalnego minimum informacyjnego i związanej z tymi dwoma terminami luki informacyjnej. Chociaż w większości państw obywatel ma zastrzeżone prawo do informacji, to nie może w pełni z niego korzystać. Prawo to oznacza, że obywatel „ma prawo do rzetelnej, weryfikowalnej, aktualnej informacji, potrzebnej mu do życia i funkcjonowania w społeczeństwie i państwie”¹⁴, ale pomija się w tym miejscu zdolności człowieka do przyswojenia olbrzymiej liczby informacji, które są wymagane do egzystencji w SI. Obecnie mamy do czynienia ze zjawiskiem przeciążenia informacyjnego, czyli z sytuacją, w której do danej

¹² J. Oleński, *Ekonomika informacji. Podstawy*, PWE, Warszawa 2001, s. 115.

¹³ J. Boehlke, op.cit., s. 499.

¹⁴ J. Oleński, *Ekonomika informacji. Metody...*, op.cit.

osoby dociera więcej danych, niż jest ona w stanie przetworzyć. Rozwój technik teleinformatycznych oraz zwiększanie się liczby dziedzin, w których wymaga się od obywatela racjonalnego podejmowania decyzji, przyczyniają się do tego, że rośnie liczba produkowanych danych, a po stronie „mocy obliczeniowych” człowieka nie mogą wystąpić aż tak dynamiczne procesy, powstaje więc zjawisko luki informacyjnej. Luka informacyjna jest definiowana jako różnica między informacjami posiadanymi przez dany podmiot a funkcjonalnym minimum informacyjnym, czyli omówionym wcześniej minimum danych/informacji, które są potrzebne do tego, by sprawnie funkcjonować w państwie, gospodarce itp. W związku z nabierającym rozmachu zjawiskiem przeciążenia informacyjnego oraz nienadążającymi za tym procesem umiejętnościami informacyjnymi obywateli z roku na rok luka ta będzie się powiększać. Dodatkowo w ogromie produkowanej informacji coraz trudniej znaleźć te przydatne danemu podmiotowi – W. Abramowicz proponuje nazwać to zjawisko paradoksem przesytu informacyjnego¹⁵. Ograniczanie luki informacyjnej może następować poprzez:

- dostęp do wielu zewnętrznych zasobów i systemów informacyjnych, które mogą być potrzebne;
- możliwość korzystania z informacyjnego wspomaganie zewnętrznych systemów informacyjnych;
- dysponowanie pewnym zasobem metainformacji, umożliwiającym korzystanie z zewnętrznego wspomaganie informacyjnego (wiedza o istniejących systemach informacyjnych, rynku informacyjnym itp.);
- stałe uzupełnianie swoich zasobów informacyjnych i metainformacyjnych (ciągłe uczenie się)¹⁶.

Powyższe sposoby ograniczania luki informacyjnej mogą być podzielone na dwie podgrupy: pierwsza z nich obejmuje działania, które powinien wykonywać sam zainteresowany (np. kształcenie ustawiczne), a druga jest zależna od poczynań państwa. Obowiązki państwa wobec realizacji prawa obywatela do informacji są wypełniane m.in. dzięki infrastrukturze informacyjnej. Składa się na nią „kompleks norm informacyjnych oraz instytucji, organizacji i systemów informacyjnych, których zadaniem jest gromadzenie, przechowywanie, udostępnianie potrzebnej informacji, odpowiadającej określonym kryteriom jakościowym obowiązującym w danym społeczeństwie, państwie i gospodarce”¹⁷.

¹⁵ W. Abramowicz, *Filtrowanie informacji*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2008, s. 13.

¹⁶ J. Oleński, *Ekonomika informacji. Metodyka...*, op.cit., s. 278.

¹⁷ J. Oleński, *Nowoczesna infrastruktura informacyjna podstawą taniego i przyjaznego państwa obywatelskiego*, MSWiA, Warszawa 2005, s. 21.

W ramach infrastruktury wyodrębnia się kilka najważniejszych systemów, są to m.in. system oświaty, mass media, systemy informacji naukowej, prawnej i organizacyjnej, statystyka publiczna (np. GUS), system informacyjny organów podatkowych, ubezpieczenia społecznego, wymiaru sprawiedliwości oraz instytucji rządowych i samorządowych. Do najważniejszych funkcji tejże infrastruktury należy m.in.¹⁸:

- zmniejszanie asymetrii informacji między państwem a jego obywatelami;
- zapewnienie bezpieczeństwa informacyjnego kraju;
- zapewnienie rozwoju SI (np. poprzez dostarczanie usług publicznych);
- eliminowanie zbędnych procedur administracyjnych;
- minimalizowanie kosztów procedur administracyjnych;
- zapewnienie dostępu do światowych zasobów wiedzy.

4. Gospodarczy ład informacyjny – koncepcja badań

Z powyższych rozważań wynika, że budowa społecznego ładu informacyjnego może mieć kluczowe znaczenie w upowszechnianiu i rozwoju SI. Zdaniem autora najważniejszą częścią owego ładu (która pozwala na jego wyodrębnienie) jest gospodarczy ład informacyjny, który – analogicznie do społecznego ładu informacyjnego – można zdefiniować jako kompleks gospodarczych norm procesów, systemów i zasobów informacji gospodarczej, które określają i warunkują funkcjonowanie gospodarki. Jak już wspomniano, informacja stała się obecnie motorem wzrostu gospodarczego, czynnikiem determinującym przewagi konkurencyjne przedsiębiorstw oraz istotnym czynnikiem wpływającym na konsumpcję, więc poznanie jej zasobów, sposobów przetwarzania, wykorzystywania i interpretacji powinno przyczynić się do optymalizacji wielu procesów biznesowych i osiągnięcia wyższej efektywności ekonomicznej. Istotne jest to, aby wszelkie procesy czy systemy informacyjne badać w kontekście semiotycznym, społecznym, ekonomicznym i techniczno-organizacyjnym¹⁹. Niestety w dotychczasowej praktyce tworzenia w Polsce systemów informacyjnych czy też informatycznych można napotkać nastawienie tylko na jeden lub dwa z podanych aspektów, z pominięciem pozostałych, co skutkuje wieloma trudnościami

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ J. Oleński, *Ekonomika informacji. Podstawy...*, op.cit.

w wykorzystaniu danej informacji, jej przetwarzaniu, redundancji, z interpretacją posiadanych danych czy też zbyt wysokimi kosztami.

Badania nad gospodarczym łaodem informacyjnym wynikają z przekonania, że poznanie i ocena działalności informacyjnej podmiotów gospodarczych pozwolą na wyciągnięcie wniosków odnośnie do funkcjonowania wielu systemów informacyjnych i powiązań między nimi, a wdrożenie odpowiednich rozwiązań przyczyni się do bardziej efektywnego i przyjaznego dla użytkowników realizowania danych procesów informacyjnych i zaspokajania potrzeb informacyjnych. Główną hipotezę badawczą stanowi twierdzenie, że obecny gospodarczy łaod informacyjny w Polsce nie jest optymalny do funkcjonowania gospodarki opartej na informacji/wiedzy (o ile można przyjąć, że w ogóle istnieje w Polsce łaod informacyjny, który jest optymalny dla którejkolwiek z faz rozwoju społeczno-gospodarczego). Konstrukcja pracy zostanie podporządkowana poszczególnym funkcjom deskryptywno-generatywnym procesów informacyjnych, czyli funkcji:

- identyfikacyjnej, na którą składa się zespół czynności traktowanych jako funkcje cząstkowe:
 - a) zdefiniowanie systemu,
 - b) opracowanie charakterystyki strukturalnej systemu,
 - c) rejestracja obiektów i przebiegu procesów,
 - d) monitoring zakłóceń i niesprawności,
 - e) pomiar parametrów wytworu,
 - f) opracowanie charakterystyki funkcjonalnej systemu (podsystemów, modułów);
- analizy (diagnozy), w naturalny sposób stanowiącej kontynuację procesu identyfikacji, sprowadzającej się do oceny stanu faktycznego obiektu lub procesu; w szerokim ujęciu analiza diagnostyczna może zostać rozdzielona na poniższe funkcje cząstkowe:
 - a) ocena stanu faktycznego danego przedmiotu badania,
 - b) analiza przyczynowa, tj. dyskryminacja czynników występujących w danym układzie badania,
 - c) porównanie dynamiczne i przestrzenne;
- rozwiązywania zadań decyzyjnych, sprowadzającej się do opracowania przekazów informacyjnych typu decyzyjnego, w jej ramach można wyróżnić następujące czynności:
 - a) wariantowanie (generowanie przestrzeni wyboru),
 - b) obliczanie ryzyka,
 - c) wybór racjonalnej (optymalnej) decyzji, co jest czynnością opartą na zastosowaniu określonej funkcji decyzyjnej,

d) opracowanie projekcji decyzyjnych w sekwencjach krótko- i długoterminowych²⁰.

W pierwszej fazie, zdaniem autora, należy przeprowadzić dogłębną analizę struktury gospodarczego ładu informacyjnego w Polsce, czyli wyodrębnić wszelkie procesy i systemy informacyjne, zasoby informacji w nich utrzymywane oraz użytkowników i administratorów tych systemów informacyjnych (wraz z ich potrzebami informacyjnymi). Pozwoli to na opis całej infrastruktury związanej z procesami gospodarczymi, czyli efektem tej części badań będzie swego rodzaju mapa wszelkich systemów informacyjnych, które warunkują pośrednio lub bezpośrednio działanie takich podmiotów gospodarczych, jak przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe. Istotną częścią badań powinno być wypracowanie zestawu mierników pozwalających na ocenę stopnia przystosowania danego systemu informacyjnego do SI oraz realizacji zaspokojenia potrzeb informacyjnych użytkowników systemów. Metodą badawczą na tym etapie badań może być analiza systemów informacyjnych działających w obszarze statystyki publicznej i głównych instytucji publicznych oraz analiza aktów prawnych, zarówno tych, które w całości dotyczą działalności informacyjnej (ustawa o statystyce publicznej, ustawa o dostępie do informacji publicznej, ustawa o ochronie informacji niejawnych, ustawa o udostępnianiu informacji gospodarczej itp.), jak i tych, które w niewielkim stopniu regulują aktywność informacyjną przedsiębiorstw, konsumentów i administracji, ale często konieczność zastosowania się do tych przepisów niesie ze sobą poważne skutki ekonomiczne.

W drugiej części badań uwaga powinna zostać skupiona na krytycznej ocenie obecnego stanu gospodarczego ładu informacyjnego w Polsce dokonanej na podstawie wartości danych mierników wypracowanych w pierwszej części badań. Wyodrębnieniu powinny podlegać te części infrastruktury i relacje, które mogą stanowić wzorce prawidłowo realizowanych procesów informacyjnych i zaspokajania potrzeb informacyjnych, oraz te, które zupełnie nie przystają do SI. Metoda badawcza w tej części pracy powinna być oparta na dwóch filarach: z jednej strony – na analizie dotychczas przeprowadzonych badań poszczególnych zasobów, procesów czy systemów informacyjnych, a z drugiej – na badaniach przeprowadzonych wśród polskich przedsiębiorstw i konsumentów, które pomogłyby ustalić to, jakie są największe i najważniejsze braki oraz niedogodności w funkcjonowaniu ładu informacyjnego. Przykładowe obszary badań mogłyby dotyczyć takich tematów, jak: informatyzacja administracji państwowej, spełnianie przez

²⁰ K. Liedel, P. Piasecka, T. Aleksandrowicz, *Analiza informacji. Teoria i praktyka*, Difin, Warszawa 2012, s. 39.

przedsiębiorstwa obowiązków informacyjnych nakładanych przez państwo, relacje inwestorskie, naruszenia obowiązku rzetelnego informowania konsumentów o danym produkcie, wywiad biznesowy w polskich firmach itp.

Trzeci etap badań to podsumowanie dwóch poprzednich, polegające na prezentacji możliwości optymalizacji tych relacji i struktur ładu informacyjnego, które najbardziej tego potrzebują. Propozycje te będą wynikiem krytycznej analizy dokonanej w części drugiej badań oraz analizy rozwiązań zastosowanych w innych krajach.

Szczegółowe efekty badań będą dotyczyć przede wszystkim:

- określenia głównych składowych informatycznych systemów w administracji;
- stopnia redundancji informacji gospodarczej;
- określenia stopnia zadowolenia podmiotów gospodarczych z usług informacyjnych (m.in. relewancji zasobów informacyjnych);
- zbadania potrzeb informacyjnych konsumentów i przedsiębiorstw (czy są spełniane, a jeśli nie, to jakie są główne obszary, w których należałoby wprowadzić zmiany);
- identyfikacji kryteriów ilościowych i jakościowych informacji;
- bezpieczeństwa informacyjnego uczestników gospodarczego ładu informacyjnego;
- stopnia realizacji integracji systemów informatycznych na szczeblu administracji państwowej oraz oceny tempa rozwoju tychże systemów (m.in. ilość środków przeznaczanych na te cele);
- procesu gromadzenia danych w systemach informacyjnych (jakie są kryteria pozyskiwania danych, metody ich weryfikacji i systematyzacji, czy występują ważne obszary gospodarczego ładu informacyjnego, w których potrzebne dane nie są gromadzone);
- procesu przetwarzania i magazynowania danych (jakie są wykonywane operacje na zebranych danych, czy ulegają modyfikacji, czy też zniekształceniu podczas przetwarzania, czy dane przechowywane są w bezpieczny i efektywny sposób);
- kwestii obowiązków informacyjnych podmiotów gospodarczych (w szczególności ich liczby i ponoszonych w związku z tym kosztów);
- identyfikacji barier w przepływie informacji;
- znajomości przez podmioty gospodarcze dostępnych w systemie metainformacji;
- świadomości informacyjnej (m.in. świadomości znaczenia technologii teleinformatycznych dla wzrostu gospodarczego, świadomości funkcjonowania rynków informacji);

- *information literacy* (posiadanych przez podmioty gospodarcze umiejętności informacyjnych).

5. Podsumowanie i kierunki dalszych badań

W niniejszym artykule wskazano na konieczność szerszego spojrzenia na kwestie związane z tworzeniem i funkcjonowaniem zasobów informacyjnych, obowiązków informacyjnych oraz systemów informacyjnych, które mają wpływ na procesy produkcji i konsumpcji dóbr oraz usług. Infrastruktura informacyjna skonstruowana w epoce społeczeństwa industrialnego może nie być optymalna dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Władza ustawodawcza i władza wykonawcza powinny wspierać oddolne inicjatywy zmiany porządku w gospodarce, lecz już teraz można chyba wskazać więcej obszarów, w których następuje raczej blokowanie lub lekceważenie tych inicjatyw.

Stworzenie odpowiedniej terminologii dotyczącej gospodarczego ładu informacyjnego oraz ukazanie jego struktury i relacji w nim zachodzących powinno wspomóc optymalizację działań legislacyjnych w tym zakresie i przyczynić się do poprawy otoczenia biznesowego.

Bibliografia

- Abramowicz W., *Filtrowanie informacji*, Wydawnictwo AE w Poznaniu, Poznań 2008.
- Boehlke J., *Firma we współczesnej myśli ekonomicznej. Studium teoretyczno-metodologiczne*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2010.
- Galewski T., *Upowszechnianie się wykorzystania technik teleinformatycznych a funkcjonowanie gospodarki. Próba syntezy*, niepublikowana praca doktorska, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2008.
- Hockuba Z., *Droga do spontanicznego porządku. Transformacja ekonomiczna w świetle problemu regulacji*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1995.
- Liedel K., Piasecka P., Aleksandrowicz T., *Analiza informacji. Teoria i praktyka*, Difin, Warszawa 2012.
- Malara Z., Rzęchowski J., *Zarządzanie informacją na rynku globalnym. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2011.
- Oleński J., *Ekonomika informacji. Metody*, PWE, Warszawa 2003.
- Oleński J., *Ekonomika informacji. Podstawy*, PWE, Warszawa 2001.

Oleński J., *Nowoczesna infrastruktura informacyjna podstawą taniego i przyjaznego państwa obywatelskiego*, MSWiA, Warszawa 2005.

Stefanowicz B., *Informacyjne systemy zarządzania. Przewodnik*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2007.

Zacher L., *Transformacje społeczeństw – od informacji do wiedzy*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009.

Źródła sieciowe

Oleński J., *System statystyki publicznej w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy*, <http://www.pracownicy.ue.poznan.pl/elzbieta.golata/OLENSKI-pozna%C5%842009.pdf> [odczyt 01.10.2014].

* * *

The economic information governance in Poland

Summary

The major objective of this research is to determine the economic information governance (EIG) in Poland – a set of economic standards, processes, systems and information resources that are the foundations of the contemporary Polish economy. The project is driven by a new phase of socioeconomic development commonly referred to as information society. As the name suggests the functioning and development of information society is based on information, therefore it becomes necessary to study and understand the essence of information and the way it influences particular economic and social phenomena. J. Oleński assumes that information governance is formed together with civilisation development. Following this assumption, information society can be perceived as one that needs other standards, processes and information systems than the industrial society does. This conclusion is reflected in the main hypothesis of the research, namely that the current economic information order in Poland is not optimal for the functioning of the economy.

Keywords: information governance, information society, information infrastructure